

TYÖLÄISKOTI JA LAPSET

Minkälainen on nykyajan työläis-äiti teollisuusmaailmassa? Työviraston naisten osaston johtaja neiti Mary Anderson sanoo nykyajan työläis-äidin olevan kolmoisroolin esittäjän. Ensiksi hän on kotitalouden hoitaja, toiseksi äiti ja kolmanneksi palkkatyöläinen teollisuudessa tai yläluokan palveluksessa.

”Naiset tuottavat ei ainoastaan tavaroita, mutta myös tulevaisuuden ihmiskunnan. Kuitenkin heidän kolmoisroolinsa on tekijänä, että he eivät voi antaa perinnöksi tulevalle ihmiskunnalle sitä kuin terveydellisessä suhteessa tulisi. Yksi nainen jokaisesta viidestä tässä maassa on palkkatyössä.

NE noin kahdeksankymmentä raporttia, koskien naistyöläisiä, jotka virasto on julkaissut, todistavat tuhansittain naisia tekevän raskasta palkkatyötä sellaisella palkalla, jolla ei voi lainkaan elää ja heidän kuitenkin pitää elää, koska he eivät muuta elinkeinoa omaa. Tuhannet naiset tekevät yli kahdeksan tunnin päiviä, 48 tunnin viikkoja ja jopa 10 tunnin päiviä ja 60 tunnin viikkoja, jotkut tehden vieläkin pitempiä työviikkoja.

”Kokonaan liian monessa tapauksessa paikoitetaan naiset työskentelemään ahdatuissa tiloissa, ilmavaihtoa vailla olevissa hikipajoissa, likaisissa komeroissa, joissa kuoleman taudit ovat aina hyökkäämässä. Valot näissä laitoksissa ovat sellaiset, että ne turmelevat paremmatkin silmät lyhyessä ajassa. Työssä tehtävät liikkeet vaativat koko päivän seisomaan ja tekemään yksitoikkoisia käännteitä aamusta iltaan. Koneisto yleensä on vailla suojalaitteita, sillä isännistö väittää, että ne laitteet hidastavat työtä. Enemmistöissä suurkaupunkien työpajoissa, joissa naiset raatavat, ei ole kerrassaan mitään mukavuuksia, ei pesulaitoksia, ei syömäpaikkoja eikä monessakaan kuin yksi puolittain käyttökelpoton lavatorio, vaikka työpajassa olisi satoja naisia.”

Nämä ovat työväenluokan naisia. Toiset heistä ovat äitejä, hoitavat aamuin ja illoin lapsensa, joita päivillä hoitaa kadun tai takakujan viehätys. Ja tuhannet tässä raadanassa olevat yksinäisetkin naiset katselevat tulevaisuuttansa kotivaimona ja äitinä — He eivät käsitä joutuvansa kolmoisroolin esittäjiksi — naisiksi, joilla on sellaisia tehtäviä yhteiskunnassa, joita ihmiskunnan kehityksen historia ei ole milloinkaan nähnyt äidille sovitettavan. Ja palkkatyössä, tämänlaisten suhteiden alaisina olevien naisten luku kasvaa

Näin meillä — näin meren takana

jatkuvasti sikäli kuin miesten työvoiman tarve teollisuuksissa vähenee ja riistö yleensä lisääntyy, joka tapahtuu nykyään nopeassa tahdissa.

Entä lapset, kodin kukkaset? Eihän nykyään enään työläisperheillä olekaan lapsia, lienee yksi ja kaksi — sanonee joku. Päinvastoin, yläluokan perheillä ei niitä ole kuin yksi tai kaksi, tai ei ainoatakaan, vaan työläisperheillä niitä on vielä sangen runsaasti. Tässä maassa syntyy noin 2 milj. lasta vuosittain, heistä tosin kuolee noin 74 jokaisesta tuhannesta syntyneestä alle yhden ikävuoden — samalla kun aikuisten kuolevaisuus on noin 21 tuhatta asukasta kohden — mutta siinä on lapsia jäämäänkin.

Kodin kukkasia eivät lapset suinkaan teollisuuspalkkatyöläisten keskuudessa nykyään ole. Heidän kotinsa on muuttunut dormitorioksi, jossa vaimo, mies ja lapset käyvät nukkumassa yön, ollen äiti päivät työssä, isä työssä tai työnhaussa ja lapset elleivät vielä koulussa — takakujilla tai missä tilaa on. Suuremmiksi tultuaan he tulevat osaksi työväenluokasta ja lopuksi saman kohtalon alaiseksi kuin isänsä ja äitinsä. Sellaista kiertoa, jota ei ole ennen nykyistä kapitalistista yhteiskuntakehitystettä tunnettu.

Mielenkiintoisia tietoja kertoo New Jerseyn valtion Essex kauntin lapsioikeuden tuomari Joseph Siegler. Lainaamme tähän muutamia kohtia hänen kirjoituksestaan, julkaistu United States Dailyssa. Selostettuaan miten perhe-elämä sellaisissa kaupungeissa kuin Newark ja monet muut Essex kauntissa, on kokonaan toista, mitä se oli vielä sukupolven ajan sitten ja miten perheellä ei ole enään minkäänlaista merkitystä tuottavana laitoksena, jona se alkunsa on saanut, vetää hän johtopäätöksen, että lapset eivät saa tuskin alkeellistakaan kasvatusta kotonaan. Äidit tuskin enään voivat heitä luonnollisesti ruokkia ensimmäisten elinviikkojensa ajalla, vaan sensijaan saa lapsi maitokeinottelijalta tuotua maitoa pulloon, josta imee elämänsä ensivuoden ylläpidon.

“Yli neljätuhatta toisella kymmenellä olevaa lasta, kirjoittaa Siegler, “havaittiin Newarkissa kuuluvan n. k. gangeihin — yhteistoimintaa harjoittaviin joukkoihin, joilla ei ollut minkäänlaista johtoa, vaan toimivat ne 5—25 käsittävinä saman asuntoperukan joukkoina. Heillä oli kohtaupaikkansa kellareissa, takakujilla ja hyljätyissä huoneissa, tai missä tahansa sopivassa varjoisessa paikassa. Toiset näistä joukoista harrastivat vain leikkejä, mutta useissa havaittiin paheen harrastuksia, joiden poisjuurtaminen olisi mitä välttämättömintä. Keinona siihen olisi saada nämä yhteistoimintaan luonnostaan pyrkivät lapset aikuisten johdon alaisiksi.”

Edelleen kertoo tuomari Siegler, miten nuoret, koulunkäynnin ennenaikaisesti lopettamaan pakoitettut lapset teollisuuskeskuksissa joutuvat aivan omin päinsä etsimään työaloja, joihin kodeissa vallitseva tilanne heitä pakottaa. Työnantajat käsittävät tilanteen ja käyttävät sitä hyväkseen. Mitään vissää alaa eivät tuhannet nuorukaiset täten tule koskaan oppineeksi ja he ajelehtivat kuin roskat ve-

dessä tuulen vieminä yhdeltä alalta toiselle. Tuomari esittää ammattikoulujen y. m. laitosten perustamista yleisillä varoilla ylläpidettäväksi, joissa laitoksissa näitä tuulen viemiä onnettomia johdettaisi. Syihin, mistä työläisten lasten “tuuliajolle” joutuminen johtuu, ei tuomari tietystikään kajoa.

Työläisten yritykset lastensa joukkokasvatuksen mahdolliseksi tekemiseksi, mikäli sellaisia esim. suomalaisten keskuudessa on harrastettu ja edistetty, ovat arvaamattoman suuresta merkityksestä. Sen hyväksi tulisi vanhemman väestön kohdistaa yhteistoimintaan sikäli kuin tilaisuutta siihen löytyy. Kansainvälisesti tunnettu lasten vapaan kasvatuksen edustaja, opettaja Fransico Ferrer, joka edustamansa oppisuunnan takia tuomittiin Espanjan mustan munkkivallan toimesta mestatavaksi ja ammuttiin yhteislaukauksella muodottomaksi lihakasaksi lokakuun 13 p. 1909, kirjoitti vuotta ennemmin laajahkon artikkelin lasten ja nuorison kasvatuksesta, jossa hän m. m. lausuu seuraavasti:

“Olemme vakuutettuja, että lasten kasvatustulevaisuudessa tulee olemaan luonteeltaan kokonaan vapaaehtoista. Emme voi tätä kaikkea vielä kuvitella mielissämme, mutta menettelytapojen kehitys elämän ilmiöiden selostamiseksi osoittaa, että olemme oikeassa toivoessamme lasten kasvatuksen tulevan täysin tieteelliseksi. Älkäämme peljätkö sanoa, että haluamme ihmisiä, joiden älyllinen riippumattomuus on heidän suurin kannustajansa ja jotka eivät kiinny mihinkään, ottamatta siitä parhaan; ovat onnellisia uusien voittojen saavutettua ja täten tekevät yhden elämän iän monen elämän iän arvoiseksi. Yhteiskuntamme pelkää tällaisia miehiä ja naisia ja siksi emme voi toivoa, että meille annettaisi sellaisia kasvatumahdollisuuksia, joissa tämänlaisia ihmisiä kasvatettaisi. Yhteiskuntajärjestyksen täytyy muuttua.”

